ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ରାମା ରାଣା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଡିସେମ୍ବର 13,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ଟି. ନାନାବତୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 ଧାରା 4 (1), 18 ଏବଂ 23 ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ – କ୍ଷତିପୂରଣ-ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ନୀତି – ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି – ଶୁଖିଲା ଫସଲ ଜମି, ଜଳସେଚିତ ଜମି ଏବଂ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ – ଯେହେତୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇନଥିଲା, ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର ଥିଲେ ଏବଂ ଅମଳ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ – ତଦନୁସାରେ ଏହା ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକର ପିଛା ଟ. 325 ମୂଲ୍ୟର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶକୁ କାଟିଥିଲେ – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ – ଅପିଲ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି - ଜମି ଖର୍ଚ୍ଚ, ଫସଲ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏବଂ ଅମଳ କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ହାରାହାରି 50 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟର ଫସଲ ଚାଷ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଯାଉଛି – ତେଣୁ, ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶର କାଟିବା ସଠିକ ନୁହେଁ – ଜମି ଅମଳ ଆଧାରରେ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଦାବିଦାର କିମ୍ବା ସରକାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି – କିନ୍ତୁ କେବଳ ସେହି ଆଧାରରେ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ – ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ସମାଜ ପ୍ରତି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ – 10 ବର୍ଷର ଗୁଣକ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଚାଷ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ 50 ପ୍ରତିଶତ କାଟିବା ଉଚିତ – ଦାବିର କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 16945-64/1996

ଏଫ୍. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 2530-49/1995ରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22.9.95 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାମା ରାଣା

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ୟାଶଙ୍କ ଅଧ୍ୟାରୁ, ସୁଶ୍ରୀ ଏସ୍. ହଜାରିକା ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ଏଚ୍. ୱାହି ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପି. ଏସ୍. ରାଓ, ସୁଶ୍ରୀ ଦୀପା ଏବଂ ପି. ଏଚ୍. ପରେଖ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ବିଳମ୍ବକୁ କ୍ଷମା କରାଯାଇଛି । ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲଗୁଡିକ ଏଫ୍. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 2532-2549/95 ରେ ଗୁଜୁରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1995 ରାୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ (1/1894) (ସଂକ୍ଷେପରେ, ଅଧିନିୟମ) ର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ କରି ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଅଗଷ୍ଟ 25,1977 ରେ ମୋଟ 68 ହେକ୍ଟର 62.5 ବର୍ଗ ମିଟର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ମାର୍ଚ୍ଚ 27,1978 ରେ ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଶୁଖିଲା ଫସଲ ଜମି ପାଇଁ ଏକର ପିଛା ଟ. 2023.50, ଜଳସେଚିତ ଜମି ପାଇଁ ଟ. 3035.25, ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜମି ପାଇଁ ଟ.40.47 କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ, ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ତାଙ୍କ 1993 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 13 ତାରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ବିଚାରାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଗୀକରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ସମସ୍ତ ଜମିକୁ ଏକର ପିଛା ଟ.325 କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଅପିଲରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ।

ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ଯେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ, ଅମଳ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିଗୃହୀତ ଜମିର ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ 8 ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଥିଲେ ଗାଁର ସରପଞ୍ଚ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ସାକ୍ଷୀମାନେ ଅମଳକୁ ଅତିରଞ୍ଜିତ କରିଥିଲେ । ସେହି ଆଧାରରେ, ଏହା ଏକର ପିଛା ଟ.325 ମୂଲ୍ୟରେ 1 ତୃତୀୟାଂଶ କାଟିବା ପରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା । ଏହା ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

ଯେ ଫସଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଠାଇବା ଅମଳ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହେବ ତେଣୁ, ଫସଲର ମୂଲ୍ୟର ହାରାହାରି 50 ପ୍ରତିଶତ ଚାଷ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଯିବ । ତେଣୁ, ଅମଳ ଆଧାରରେ ଜମିର କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶର ହ୍ରାସ ଠିକ ନଥିଲା ।

ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ସତ୍ୟ ଯେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଯଥା, ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ଫସଲର ଆଦାୟ ମୂଲ୍ୟ । ସାଧାରଣତଃ, ସେମାନେ ଫସଲର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ମୂଲ୍ୟ ବିଷୟରେ କୃଷି ବିଭାଗରୁ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଦାବିଦାର କିମ୍ବା ସରକାର ସେହି ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ । ଏହା ଏକ ତଥ୍ୟ ଯେ ସରକାର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ତଥାପି, କେବଳ ସେହି ଆଧାରରେ ଆମେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମାଜ ପ୍ରତି ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସାଧାରଣ ବିଚକ୍ଷଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା, ଅର୍ଥାତ୍, ସେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହାରରେ ଜମି କିଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ କି ନାହିଁ । ଏହାର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥ୍ୟକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଓ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ । ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଆମେ ସେହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଛୁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନେକ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁଣକ 10 ବର୍ଷର ହେବା ଉଚିତ । ଆବଶ୍ୟକତଃ, ଚାଷ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟର 50 ପ୍ରତିଶତ କାଟିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିବା ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫସଲର ମୂଲ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ହାରାହାରି ଟ.2,050 ରଖାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି । 10 ବର୍ଷର ଗୁଣକ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଚାଷ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ 50 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ କରାଯିବା ଉଚିତ । କାଟିବା ପରେ, ବଳକା ଜମିର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ ହେବ।ସେହି ଆଧାରରେ, ଦାବିଦାରମାନେ ଏକର ପିଛା ଟ.20,500 ଟଙ୍କା ସହ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 30 ପ୍ରତିଶତ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 0.9 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 1984ର ଅଧିନିୟମ 68 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଜମା ହେବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ଷିକ 15 ପ୍ରତିଶତ, ଯଥା ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 30 ପ୍ରତିଶତ ଟଙ୍କା,

ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ସୁଧ 9 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ତା 'ପରେ ଜମା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 15 ପ୍ରତିଶତ ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ।

ତଦନୁସାରେ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଟି. ଏନ୍. ଏ. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ

ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ବେହେରା, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।